

Anmeldelse

Firepower - Det engelske artilleris museum

Besøgt af Per Finsted

Indledning

Under et besøg i London (november 2001) besøgte jeg det nyåbnede artillerimuseum i Woolwich.

Woolwich ligger en halv times togkørsel fra London og har altid været centrum for artilleriteknisk virksomhed i Storbritannien. Byen husede tidligere to artillerimuseer – et som var placeret på Militærakademiet og et, som blev benævnt "The Rotunda", efter den bygning det var placeret i. Begge var meget interessante, men er nu lukket; det sidstnævnte lukkede umiddelbart efter, at det nye museum var åbnet.

Om museet

I slutningen af maj 2001 åbnede så afløseren for de to museer – et helt nyt og spektakulært museum ved navn Firepower – og jeg skal love for, at det lever op til sit navn. Museet er indrettet i bygninger fra det nu nedlagte Våbenarsenal og her er alt til faget henhørende inden for engelsk artilleri – og eksemplarer af langt de fleste pjecer fra det 20. århundredes engelske artilleri er repræsenteret; også en del ældre materiel findes på museet.

Præsentationsformen er tip-top moderne – her kunne andre museer lære meget – og alle tænkelige audiovisuelle hjælpemidler er bragt i anvendelse for – sammen med det udstillede materiel – på bedste vis, at yde Royal Artillery fuld retfærdighed. Kataloget anbefaler, at man sætter tre timer af til en gennemgang – og det er ikke for meget.

15 pounder BL gun

En rundtur

En rundgang kan starte med en introduktion i en mindre biograflignende sal. Her fik man en bred gennemgang af artilleriets udvikling fra den første spæde start til indsættelsen i det tidligere Jugoslavien. To pjecer – en 9 pounder glatløbet kanon Model 1852 og en 18 pounder feltkanon fra Første Verdenskrig – er udstillet her.

Herefter kunne man gå ind i en meget stor hal. Der var næsten mørkt, men man anede rundt omkring, at der var opstillet forskellige kanoner og lignende. En venlig guide (en ung kvindelige artillerist) gav en kort introduktion til, hvad der nu skulle foregå, og hun advarede om høj lyde og røg – det spændte absolut forventningerne, og de blev bestemt ikke skuffet.

6 inch 26 cwt Howitzer

Der blev helt mørkt og på store lærreder ophængt i loftet blev der nu vist filmklip – fra luftforsvaret af London (Woolwich), Ørkenkrigen, Invasionen i Normandiet, kampene i Burma, Den Kolde Krig, Falklandskrigen, Golfkrigen og Bosnien – alt sammen ledsaget af alle tænkelige lyd- og lyseffekter. Undervejs blev der rettet lys mod det udstillede materiel – blandt andet 3,7" luftværnskanon, 90 cm projektør og korrektør, 2 pounder panserværnskanon, selvkørende 105 mm kanon (Priest), artilleriobservationsfly "Auster" (flyet hang i loftet), 3,7" bjerghaubits, Honest John raketstyr, 203 mm selvkørende kanon samt 105 mm kanon. Da forestillingen var slut – jeg vil tro den varede 15 minutter – bølgede røgen gennem lokalet – og den venlige guide fortalte, at man nu var velkommen til at se på de

udstillede genstande.

Endnu næsten ør af at have oplevet rystelserne fra bombardementet af Woolwich (ja, hele salen rystede) og med billederne af artilleriets indsats på nethinden var det så tid at besigtige resten af museet.

Britisk artillerist

Det startede med - om ikke stenalderen – så med billeder af oldtidens kastemaskiner og gik så videre op gennem historien for at sluttet med den nyeste trukne 155 mm kanon, som indgår i Royal Artillery. Som nævnt er hovedvægten på artilleriet i det 20. århundrede – og langt de fleste af de væsentlige engelske pjecer findes på museet. Rundgangen ledsages af skudordrer, kommandoer og lyde af granater, som flyver gennem luften, fra højtaleranlægget. Så det er så tæt på "at være der selv", som man næsten kan komme. Talrige tegninger og fotografier fuldender indtrykket.

Udstillede pjecer m.v.

Her er nogle af de ting, som jeg specielt bemærkede:

Før Første Verdenskrig:

- 9 pounder feltkanon
- 15 pounder feltkanon
- 6" haubits

Første Verdenskrig:

18 pdr feltkanon
75 mm feltkanon (fransk M1987)
3,7" bjergkanon samt en "mulddyr-gine", som bærer hjulene fra en bjergkanon
4,5" haubits
6" haubits

Mellemkrigsårene:

18/25 pdr feltkanon
3" luftværnskanon

Anden verdenskrig:

75 mm haubits (amerikansk) (pack-howitzer)
25 pdr feltkanon
25 pdr selvkørende feltkanon (Sexton)
Chevrolet kanontraktor (til 25 pdr)
5,5" kanonhaubits
6 pdr panserværnskanon
17 pdr panserværnskanon
4,2" mortar
40 mm luftværnskanon (Bofors)
40 mm selvkørende luftværnskanon (Bofors, monteret på Morris undervogn)

Moderne:

105 mm kanon
105 mm selvkørende kanon (Abbot)
155 mm kanon
120 mm panserværnskanon, rekylfri
Thunderbird (luftværnsraket)
Lance (luftværnsraket)

Perioderne er absolut ment som hovedgrupper, idet brugen af de enkelte pjecer sagtens kan overlappen perioderne.

Der er også montrer med uniformer (blandt andet: officersuniform, galla, 1901, feltuniform Model 1908, samt eksempler på de fleste uniformer brugt efter Anden Verdenskrig).

Andre montrer indeholder eksempler på signalmateriel og artilleriteknisk måleudstyr af forskellig slags.

Afslutning

Et besøg i museets Cafe giver mulighed for en tiltrængt kop te og lignende, og det kan der nok være brug for – i kampens hede. Ved udgangen findes museets Shop – og her er findes tænkelige souvenirs samt en række glimrende bøger.

Som det nok fremgår af ovenstående, så er jeg meget begejstret for museet og vil varmt anbefale det til andre, hvis vej måtte falde forbi London og Woolwich.

Besøg også museets hjemmeside på denne adresse <http://www.firepower.org.uk> og få et indtryk af, hvad jeg taler om.

Over for museet var endnu en hal. Men den var ikke åben, da jeg besøgte museet – måske den slet ikke er åbnet endnu. Gennem vinduerne var det muligt at se, at der her gemmer sig nyere materiel, samt nogle af de helt store pjecer (7,2" haubits) og noget udenlandsk materiel (blandt andet en tysk 8,8 cm luftværnskanon).

Adresse:

Firepower
Royal Arsenal
Woolwich
London
SE18 6ST

Telefon: 020 8855 7755
Fax: 020 8855 7100
Mail: info@firepower.org.uk

Transport:

Køb en billet til Woolwich og tag med toget fra Charing Cross station. (GBP 2.10 for en returbillet.)

Efter en halv times tid når man frem til Woolwich og der er cirka 10 minutters gang til museet. Vejen dertil er fint skiltet – bare følg skiltene mærket "Firepower". Umiddelbart før man når frem til en stærkt trafikeret vej – der er heldigvis en fodgængerovergang – står hovedindgangen til det tidligere Våbenarsenal. Efter at have krydset vejen kommer man så ind på selve området og det er ikke muligt at gå galt af museet.

Entreen på museet er GBP 6.50 – og det er alle pengene værd!

Det er tilladt at fotografere på museet – ingen gjorde anskrig over de mange billeder, jeg optog – men der skal tages hensyn til mange forskellige spots og reflekser!

God fornøjelse!

Per Finsted

Illustrationer

- **15 pounder BL gun (Engelsk 15 puns bagladekanon)**

15 punderen en kanon af den type, som gjorde tjeneste under Boerkrigen, på hvilket tidspunkt den dog allerede var forældet.

En særlig fjederanordning (spade) på lavetten var beregnet til at optage kanonens rekyle. Når kanonen skød, gravede spaden sig ned i jorden og ved hjælp af en kraftig fjeder blev kanonen ført tilbage til sin oprindelige placering. Konstruktionen viste sig ikke at være særlig heldig, da kanonen kun sjældent blev ført tilbage til den oprindelige placering.

Museets pjece blev i 1901 brugt til at føre Dronning Victorias afsjælede legeme fra Osborne House (på Isle of Wight) til det engelske fastland. Det var i øvrigt første gang i engelsk historie, at en kanon blev brugt til dette formål.

Kanonens kaliber er 3 tommer (75 mm) og havde en maksimal skudvidde på 5,4 km. Den blev

indført i det engelske artilleri den 6. november 1900. Under Første Verdenskrig blev den anvendt til uddannelsesformål samt i et vist omfang af den indiske hær, blandt andet under kampene i Tysk Østafrika.

- **6 inch 26 cwt Howitzer**

Denne type blev indført i det engelske artilleri i slutningen af 1915 og var i tjeneste helt op til 1945. Ved slutningen af Første Verdenskrig var der fremstillet mere end 3.600 stykker, hvoraf nogle gjorde tjeneste i allierede hære, eksempelvis de portugisiske styrker, der kæmpede på Vestfronten.

Pjecen var oprindeligt udstyret med egerhjul, men disse blev ved motoriseringen af det engelske artilleri i 1930'erne erstattet af mere moderne gummihjul. En del af de engelske middeltunge artilleriafdelinger, som blev sendt til Frankrig i 1939, var udrustet med sådanne pjecer. Ved tilbagetrækningen fra Dunquerque blev alle pjecer (212 stk. – 176 i tjeneste og 76 i reserve) efterladt. De kom efterfølgende i tysk tjeneste, hvor de fik betegnelsen *15,2 cm schwere Feldhaubitze 412(e)* [*15,2 cm sFH 412(e)*]. Tyskerne supplerede deres bestand med pjecer fra Holland, Belgien og Italien, hvor de også gjorde tjeneste.

I engelsk tjeneste blev pjecerne brugt i Nordafrika, Eritrea og Sydøstasien for endeligt at udgå af hærens tal i 1945.

Museets meget flotte pjecce er vist med alt tænkeligt tilbehør.

- **Engelsk artillerist med sin hest, cirka 1920**

I en af monterne er udrustning og materiel fra hestetrukket artilleri fra 1914 og op til slutningen af 1930'erne.

Billedet viser en engelsk artillerist i feltuniform Model 1902 og uniformskasket Model 1905. Om venstre skulder føres den for artilleriet karakteristiske hvide fangsnor og over brystet et ammunitionsbandoler (50 skud) af læder. I 1920 flyttes fangsnoren til højre skulder. For enden af fangsnoren fører soldaten sin kniv, hvilket også giver en vægt, der medvirker til at holde fangsnoren glat. Hvorfor det er valgt at lade fangsnoren være fæstnet til lommeknappen og fremtræde temmelig slattent, vides ikke.

Livremmen blev indført i 1929 til erstatning for ammunitionsbaldoleret. Hvorfor museet har valgt at udstyre deres mannequin med begge dele, henstår i det uvisse.

På ydersiden af højre underben bærer soldaten en metalskinne, som skal beskytte ham mod skader fra forstillingens vognstang og/eller hestens trækseler. Denne udrustning anvendes stadig af King's Troop Royal Horse Artillery.

På indersiden af ridebukserne er der påsyet vaskeskind, som skal minimere sliddet på bukserne. I nogle enheder var det almindeligt at pibe vaskeskinnet i forskellige nuancer (eksempelvis hvid, gul eller brun), så enhederne adskilte sig fra hinanden.

Instrumentet i forgrunden er en vinkelmåler til brug ved indmåling af kanoner.

Kilder

1. Skiltningen på museet.
 2. *British Artillery Weapons & Ammunition 1914 – 1918* af I.V. Hogg og L.F. Thurston, Ian Allan, Surrey 1972, SBN 7110-0381-5.
 3. *The Dress of the Royal Artillery* af D. Alistair Campbell, Arms and Armour Press, London 1971, SBN 8536-8491 X.
 4. *History of the Royal Regiment of Artillery – Between the Wars, 1919-39* af B.P. Hughes, Brassey's, London 1992, ISBN 0-08-04098-9.
-